

Солянник К.Є., канд. юрид. наук,
НДІ державного будівництва та місцевого
самоврядування АПрН України

Проблеми реалізації норми щодо визначення організації управління районними в місті радами

Відповідно до ч. 5 ст.140 Конституції України питання організації управління районами в містах належить до компетенції міських рад. В уточ-

неному тексту законопроекту про внесення змін до Основного закону (3207-1) передбачається, що міські ради у містах Києві та Севастополі, інших містах з районним поділом утворюють територіальні виконавчі органи міських рад. На момент прийняття Конституції 1996 року розглядався варіант цього положення, відповідно до якого у містах з районним поділом місцеве самоврядування здійснюється на загальноміському та районному його рівнях, у порядку і межах, визначених законом. Ст. 142 Конституції говорить про територіальні громади районів у місті, які є суб'єктами відповідної форми власності. В той же час, закріплюючи систему місцевого самоврядування, законодавець визначив лише територіальну громаду села, селища, міста. Питання організації муніципальної влади в районах міста було також предметом розгляду Конституційного Суду України.

В окремих містах нашої держави, як-то Львів, Одеса, Маріуполь та інші, міські ради прийняли рішення про ліквідацію районних у місті рад й запровадження територіальних підрозділів загальноміського виконавчого комітету. В тих же громадах, де районні ради залишилися, мають місце певні труднощі із визначення меж та обсягу повноважень.

Проблема щодо необхідності існування представницьких органів у районах міста носить досить складний теоретичний характер. З одного боку, розвиток України як демократичної держави має охоплювати всі ланки механізму держави, наближувати владу до громадян. Крім того, велике місто включає до себе території, які мають якісно різну інфраструктуру. Проте процес управління мегаполісом має складати єдиний, керований механізм.

Повноваження органу публічної влади являють собою права та обов'язки, які встановлюються Конституцією і законами України (ч.2 ст. 19 Конституції України). Тому міські ради у питаннях визначення меж і обсягу повноважень мають досить обмежені рамки діяльності. Якщо йдеться про делегування повноважень, то така можливість, а також форми і порядок, повинні бути передбачені законом. Передавати повноваження виконавчих органів місцевих рад, а також власні повноваження міських рад є порушенням чинного законодавства.

Повноваження органу мають бути повними і виключними, позбавляти умови їх дублювання. Лише завдяки цьому можливо створити режим відповідальності владних структур перед територіальною громадою й державою. Компетенцію районної в місті ради, а також їх виконавчих органів, на нашу думку, можуть складати наступні права і обов'язки, які закріплені в законодавстві шляхом:

- 1) закріплення повноваження районної в місті ради;
- 2) закріплення повноваження власне органу місцевого самоврядування;
- 3) закріплення рішенням міської ради конкретних повноважень, які є формою реалізації загальних повноважень міської ради, встановлених за-

коном («вирішення питань», «забезпечення», «організація», «вжиття заходів», «сприяння»);

4) закріплення можливості в законі міської ради делегувати повноваження «іншим органам місцевого самоврядування».

Крім того, саме з боку доцільності, а не законності, може розглядатися можливість закріплення за районними в місті радами та їх виконавчими органами повноважень, які будуть носити конкретний характер стосовно загальних повноважень виконавчих органів місцевих рад. Наприклад, в практиці діяльності Харківської міської ради одного часу приймалися рішення, які сприяли вдосконаленню управлінського процесу в місті (Рішення виконавчого комітету Харківської міської ради № 445 від 23 листопада 1992 року «Про перерозподіл повноважень між виконкомом Харківської міської ради та райвиконкомами міста»).

Таким чином, практика реалізації норми Конституції щодо організації управління районними в місті радами має досить складний характер. Однак це не є підставою однозначної відмови від існування районних в місті рад. Створення відповідного балансу між демократичними інститутами й управлінськими процесами сприятиме розвитку економічно розвинутих міст із широким залученням членів територіальної громади.